

TUNNEME SUUREMAT TUGE

NSV Liidu Ülemnõukogu kiitis NLKP Keskkomitee väljatöötatud koolireformi põhisuunad heaks ning tunnistas vajalikuks koostada ja viia sisse vajalikud muudatused haridusseadusandluse alustesse ning töötada välja otsused, mille abil koolireformi järk-järgult ellu viia.

«Meie riigi ja ühiskonna struktuuris ei ole ühtki lüli, mis võiks jääda reformist kõrvale, eralduda sellest ametkondliku barjääriga. Iga ministriteerium ja muu keskasutus peab paljudes küsimustes käsitama kooli abistamist oma igapäevase tegevuse lahutamatu koostisosana ja kujutama selgelt ette oma ülesandeid koolireformi realiseerimises.» Seda rõhutati viimatisel istungjärgul erilisel.

Eeltoodud rõhuasetus on koolile väga tähtis. Sellest alustas istungjärku meenutades Liidu Ülemnõukogu saadik Tartu 5. Keskkooli direktor Helve Raik.

«Koolireformi põhisuundade projekti arutelu, mis algas jaanuaris, on olnud sisukas. Koolidirektorina oleksin väga õnnelik, kui kool lõppude lõpuks pääseks teiste asutuste suhtes paluja osat. Paluda pole sugugi kerge ei šeffettevõtelt ega teistelt. Teised rahvamajandusharud — haridust pean rahvamajandusharuks — on arenenud kiiremini, saanud jõukamaks, mõjukamaks, töölekutsuvamaks kui kool. Aeg on ammu seda arvestada ning midagi ette võtta: nüüd sõltub kõik sellest, kuidas oskame põhisuundi kohapeal tegelikuks muuta. NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe esimese asetäitja G. Alijevi ettekanne istungjärgul sisaldas just selliseid põhilisi seisukohti, mida me ei tohi unustada. KÕIK AMETKONNAD PEAVAD PÕÖRDUMA JÄRELKASVU EEST HOOLT TUNDES ISE KOOLI POOLE NII SOOVIDE KUI HEA NÕU JA ABIGA. On öeldud: luua alates NSV Liidu Ministrite Nõukogust kuni rajoonide täitevkomiteedeni ametkondadevahelised komisjonid, kes koordineerivad haridus- ja kasvatussüsteemi eri lülide jõupingutusi... tõuseb tunduvalt rahvasaadikute nõukogu vastutus. Kool ootab suhtumises endasse ja koos sellega haridusse just selliseid muutusi, mis väljuvad istungjärgul korratud seisukohast, et mahutusi haridusse peame kõige väärtuslikumaks vahendite paigutamiseks, pidades mõistagi silmas mitte ainult majanduslikku kasu.

Millised on esimesed muutused, küsitakse.

Üks neist on esimeste ja üheksandate klasside suuruse vähenemine. Selleks võib kool vajaduse kor-

Koolireform

ral avada rohkem esimesi klasse kui varem ning mitte üle 30 õpilasega — varem kuni nelikümmend ja mõni rohkemgi. Vastuvõtt üldhariduskooli üheksandatesse klassidesse väheneb. Hiljuti käisid meie õpilased kutsesuunamiskomisjoni ees ning oli meeldiv, et üsna mitmed neist soovisid astuda ka sügisel avatavasse liha- ja piimatoodete tööstuse erialadega kutsekeskkooli. Hea meelega minnakse kutset õppima, kui selleks on mitmesuguse profiiliga, nüüdisaegse õppebaasiga koole. Teiseks käegakatsutavaks muutuseks on algklasside õpetajate palkade tõstmine 30—35% võrra juba tänavu esimesest septembrist. See on alustamine õigesti otsast, sest algklasside õpetajad rajavad vundamenti, millele hiljem kõik soovivat peale ehitatakse. On öeldud, et järgmisel aastal tõusevad palgad koolieelsetes lasteasutustes, ja siis teised.

Eialgu õpetatakse kuueaastasi ühise programmi järgi nii lasteasutustes kui ka koolides. Järk-järgult, alates ületulevast aastast, hakatakse neid rohkem kooli juurde nullklassi võtma vastavalt võimalustele, laste arengule, vanemate soovile ning õpetajate ettevalmistatusele.

Algharidus pikeneb. V—IX klass aga annavad mittetäieliku keskhariduse, moodustavad põhikooli koos üldtõise ettevalmistusega, olles baas edasiminekuks X—XI klassi — meie vabariiki taotleb seejuures XII klassi lisamist — või kolmeaastasest kutsekeskkooli või tehnikumi-keskeriõppeasutusse. Istungjärgul toonitati kutsekeskkoolide maine parandamist, nende juurdehitamist ning baseerumist vastavatele rahvamajandusharudele. Koostatakse sellekohased põhimäärused. Põhikooli lõpetanud suunatakse edasi, arvestades kohalikku spetsialistide vajadust, õpilase kalduvusi ja võimeid, vanemate soove, õppenõukogu soovitusi. Muuseas, suurt paindlikkust leidsime, Saksa DV koole külastades: kutsekkooli erialasid muudetakse vastavalt piirkonna majanduse nõudmistele.

Keskkooli jäävad nii süvendatud aineõpetusega klassid (matemaatika-füüsika, keemia-bioloogia, ühiskonnateadus-humanitaarained) kui ka levinumate kutsealade õpetamine koos majandusteaduse alustega paralleelklassis. Kui võimalik, võidakse anda kvalifikatsioon. Süvendatud aineõpetus algab

juba VII—VIII klassis ning loob eeldused omal alal rohkemat saavutada. Keskkooliõpetuse kvaliteeti parandab kindlasti see, et klassid koonduvad kuni 25 õpilasele. Edasiminekusuundadeks on kõrgkool, aastane keerukama eriala omandamine kutsekeskkoolis, 2—3 aastane kursus keskeriõppeasutuses või vastavalt algkuteõppele koolis juba töökoht, mis kutset kinnitab.

Reformi elluviimiseks eraldatakse riigieelarvest ligi 11 miljardit rubla, sellest palkade tõstmiseks 3,5 miljardit aastas. Vajame nüüdisaegsemaid erialalisi koolimaju, kooliväliseid asutusi (Tartu pioneermaja!), isegi koolidevahelist arvutuskeskust õppepraktikaks; ümbertegemist nõuavad mitmed õpikud ning koostamist uued õppe- ja teatmeteosed, populaarteaduslikud raamatud õpilastele. Muu hulgas tuleb tõsiselt kätte võtta keeleõpetuse meetodika, eriti vene keele õpetamise viis, et eelkõige omandataks kõnekeel, mitte klassikaline stiil. Kõige selleks on lisaks teadlaste soovistele vaja õpetajate-metoodikute abi. Reformi põhisuundades märgitakse, et õppekirjanduse autorite töö väärib senisest paremat stimuleerimist, alles siis võime loota ka õigeid tulemusi.

Koolireformi kohta küsitakse palju, nõutakse täpseid vastuseid. Pidagem siiski silmas, et meil on nüüd kinnitatud põhisuunad, et päevapealt ei saa muuta kooli struktuuri ega programmi. Kolme kuu jooksul koostavad liiduvabariigid oma reformiprojektid, arvestades inimeste ettepanekuid, ning need lähevad siis kooskõlastamisele ning koordineerimisele.

Reformi probleeme on palju, nende arutelu nii üldsuses kui ka istungjärgul oli rõõm kuulata. Koolielus midagi liigub, hakkab kiiremini arenema, meie töö on üldrahaliku tähelepanu all. Loodame, et õpetus- ja kasvatusülesandeid, nii füüsilise kui vaimse töö harjumuste tähtsust hakkavad kooliga ühtmoodi mõistma kõik, sealhulgas kõik lastevanemad kogu oma südamesoojusega laste vastu. Üht, mis koolijuhte väga toetab ja rõõmustab, ei saa siinkohal nimetamata jätta. Põhisuundades kõlab see selgelt nii: vähendada järsult juhendite, aruannete, arupärimiste arvu, mis kisuivad eemale tegelikust koolitööst. Kooliõpetajad vastutavad oma töö eest ka ilma liigse paberlikkusega, meid hindavad meie õpilased, nende saavutused, mis on alati kõigile näha.»

RAUL SIMM

Kuueaastased 12. keskkoolis.

Kaljo Raua fotod